

Niin kuin varmaan moni tietääkin, on Taidemuseossa yli kesän näytteillä edustava valikoima Oulun kuvia, pääasiassa maalauksia, mutta myös muutamia veistoksia Ainalan Åströmistä Toripolliisiin saakka, joka onkin mukana oikein poliisikomennuskuntana.

Vanhin maalaus on **J. Hedmanin** öljymaalauksia. Se esittää Oulua sellaisena kuin se oli ennen vuoden 1822 suupaloa, joka alkoi aamuvarhaisella 23. toukokuuta. Taulu ei tavallisesti ole joka miehen nähtävissä, koska sen sijoituspaikka on kaupunginjoh-tajan virkahuone.

Voisin kuvitella taiteilijan katselleen kesäisessä kukoistuksessaan lepäävää maisemaa Rysän- eli Polttimosaaresa (Sairaalaasaari) sijainneen maaherrantalon ikkunasta yli Hupisaarten — nimi tosin silloin tuntematon. Kun sama maisema talven jälkeen 1822 uudelleen vihersi, kuvan Oulusta ei ollut juuri mitään jäljellä. Tuli oli tehnyt tehtävänsä.

Näyttelyn nimi onkin **Tulen nuolema, tuulen suutelema**. Hedmanin maalaus on vanhin näyttelyn kuvista. Vanhin Ouluun liittyvä maalaus, viimeisen elinvuotensa 1636 Oulussa viettäneen historioitsija **Johannes Messeniuksen** muotokuva, on muistaakseni vuodelta 1611, mutta näytelystä koottaessa professori Messenius oli "matkoilla."

Vuoden 1822 tulipalosta-kin on maalauksia, joista kahden voisi kuvitella syntyneen välittömästi tulipalon jälkeen. Toinen alkuperäisistä on mukana näyttelyssä. Myöhemmistäkin tulipaloista on maa-

lauksia, mm. keskustan suupalosta 1882. Taiteilijan nimi on **J. Skopa**, jonka tämä niin kuin kaksi muutakin tulipalo-maalauksia ovat saaneet sijoituspaikakseen nykyisen palokunnantalon. Järjestäjät kaipaisivat lisätietoja Skopasta, niin minäkin: kuka, mikä ja missä?

Valokuvalaatikostani osui pitkästä ajasta käteen muutamia värivalokuvia kirjeenvaihtotoverini **Jouko Juhani Hepo-ojan** maalaamista Oulun kuvista, kaikki öljytöitä. Ne on maalattu muisti- (ja ehkä muidenkin) kuvien varassa 1987, 1991 ja 1992. Joukolla on kantaoululaisena ja -tuiralaisena eläviä muistikuvia maisemista, joista kolme liittyy Merikoskeen. Tarjoan tässä, tosin vain mustavalkoisena,

nähtäväksi kuvan Lassinkalliolta. Tämä kuvista saattaisi parhaiten onnistua. Näitä oululaisten Oulun kuvia olisi varmasti omaksi näyttelyksi asti!

Meitä, jotka muistavat nuo Lassinkallion mahtavat kuohut, on enää vain kourallinen vaeltelemassa nykyisillä ja patosillalla, jolle pitäisi antaa nimeksi Lassinkallionsilta, vaikka se nyt onkin vähän yläpuolella. Meitä vanhoja nuoremmat ikäluokat tuntevat Lassinkallion pauhut parhaiten joistakin julkipannuista Merikoski-maalauksista, joista yksi on mukana Taidemuseossa, tai **Matti Hällin** kirjoista, lähinnä jätät lähtevät, Valkea kaupunki ja Lassinkallio.

Hepo-ojan kaksi muuta Ouluun liittyvää maalauksia kuvaavat Jäijenenlähtöä Ämmän-

väylästä ja ruuhkanpurkua samoissa kuohuissa. Hyvä piirtäjäkin tämä amatöörikuvaja on, ja hyvä piirustustaito onkin a ja on, jos taiteilijaksi aikoo! Käsissäni on miehen autenttinen kirjoitus omakohtaisista kokemuksista vihovenäläisten pommittaessa Oulua 1940. Sen piirroksat liittyvät näihin sotamuistoihin.

Hepo-ojan kuvaus sisältää muuten sellaista tietoa, jota ei, kumma kyllä, ole edes **Kustaa Hautalan** Oulun historiassa V (1918-45). Kirja ei nimittäin tiedä mitään talvisodan 1. tammikuuta 1940 tapahtuneesta Oulun dramaattisesta ilmapommituksesta! Ja kuitenkin tekijän takana oli kaupungin asettama arvovaltainen oululainen historiamiesten toimikunta. . .

"Lassinkallio ennen sotia" (J. Hepo-oja 1987, öljy).